

Carles Duarte i Montserrat

DE PLA A FORMOSA

Una de les publicacions més rellevants del 2012 ha estat la nova edició d'una de les obres mestres de la literatura catalana del segle XX, *El quadern gris*, de **Josep**

Pla. Aquesta esplèndida restauració del text, amb cinc mil canvis en relació amb la versió coneguda fins ara, és el fruit d'un estudi minuciós del professor **Narcís Grolera**, autor també de treballs fonamentals sobre **Jacint Verdaguer** o **Josep Maria de Sagarra**. Aquest llibre de Josep Pla és una expressió formidable de literatura del jo, la que parteix de la pròpia experiència per fer-ne objecte de descripció i de reflexió. Tot i que els mitjans de comunicació i la crítica solen prestar més atenció a la novel·la, un gènere que acostuma a assolir les xifres més altes de difusió, dins la nostra literatura hi ha algunes fites excepcionals en el camp de la correspondència, com la mantinguda entre **Joan Sales** i **Màrius Torres** o **Joan Coromines**, o de les memòries, com les de **Josep Maria de Sagarra**. Pla és un veritable gegant de la prosa no de ficció per la seva capacitat de copsar, d'interpretar i d'explicar la condi-

ció humana i el paisatge. Ara bé, l'autèntica dimensió de la literatura catalana, la que la situa entre les més sòlides del panorama europeu a l'edat mitjana i de nou des de fa més de cent anys, no es desprèn només dels grans clàssics, sinó del gruix considerable d'autors i obres de primeríssim nivell, que sovint queden injustament en penombra, perquè el nostre país sembla tenir dificultats per definir i compartir cànons complexos, que celebren la diversitat, la qualitat i la riquesa del conjunt de la nostra producció literària. Ho hem vist darrerament amb dos llibres excel·lents de dos autors importants: *Sense alè*, de **Josefa Contijoch**, una obra impressionant, d'una poderosa energia, arrelada en la biografia de l'autora, on conflueixen versions contradictòries d'una mort violenta, i *Sala de miralls*, de **Feliu Formosa**, un dietari que reprèn el fil d'altres volums anàlegs precedents, *El present*

vulnerable (1979), *A contratemps* (2005) i *El somriure de l'atzar* (2006). Amb aquest magnífic *Sala de miralls* el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes del 2005 ens referma en la constatació de la contribució decisiva d'aquest gènere a la nostra vida cultural. Poeta amb una obra reconeguda i valorada unànimement, amb títols com *Llibre de les meditacions* o *Per Puck*, home de teatre clau al nostre país i traductor admirable de **Brecht**, **Dürrenmatt**, **Goethe**, **Hesse**, **Hölderlin**, **Schiller**..., Feliu Formosa és una de les nostres personalitats literàries més honestes i coherents. A *Sala de miralls* hi anem assaborint, com si fossin pinzellades de traç lent, lúcides consideracions d'un observador que mira endins del que l'envolta sense fer-ne judicis pretensiosos, des d'una profunda saviesa. Ens parla de literatura, de teatre, de música, de records, d'emocions, de projectes. Aprenquem-ne, gaudim-ne.